

Lesbrief 36 - Wat zijn onze demonen?

Jaar 2

Kim Nataraja

We zagen bij Evagrius dat hij het spirituele leven verdeelde in 'praxis' en 'theoria'. Laten we nu wat langer stilstaan bij 'Praxis'. We moeten niet vergeten dat onze spirituele groei zowel afhangt van genade als van de moeite die wij ervoor doen. Evagrius achtte genade het meest van belang, maar inspanning was ook belangrijk. In zijn onderricht, dat vooral gezien moet worden in de context van zijn tijd – de 4de eeuw na Christus, toen men nog zeer sterk in engelachtige en demonische krachten geloofde – moest de inspanning bestaan uit 'oorlogvoering' tegen de 'demonen'. Ze werden gezien als werktuigen tegen de menselijke inspanningen en zouden onze bevrijding in de weg staan: "Als de demonen zien dat je werkelijk vurig bent in je gebed, dan bieden ze je geestelijk bepaalde zaken aan, waardoor je de indruk krijgt dat er dringende kwesties zijn die je aandacht nodig hebben." Op deze manier kan het ze lukken het gebed doeltreffend te onderbreken. Maar in deze worsteling zijn we niet alleen – Gods genade en de engelen zijn er om ons te helpen en om ons inzicht te geven in de werkelijke betekenis van het leven: "Als je in alle waarachtigheid bidt zal een diep gevoel van vertrouwen over je heen komen. Dan zullen de engelen met je zijn en je verheldering geven over de betekenis van alles wat geschapen is."

De eerste tekst van Evagrius laat duidelijk zien hoe de 'demonen' zichzelf manifesteren – in de gedachten. Tegenwoordig noemen we de 'demonen' waarschijnlijk anders: bijv. de 'Schaduw', in de voetsporen van C.G. Jung. Maar goed, wat doet een naam ertoe? We hebben het over dezelfde negatieve krachten, die in ons persoonlijk onderbewustzijn als ego gerichte neigingen tevoorschijn komen door onze angst niet te zullen overleven. Zij vormen onze gedachten, geven onze emoties vorm en bepalen onze handelingen. Zoals we in een voorafgaande brief zagen, zijn we geboren als kwetsbare mensen met bepaalde ingebouwde behoeften om onze overleving zeker te stellen: zekerheid, liefde, waardering, macht, controle en welbehagen. Dit zijn door God gegeven gangbare behoeften, die het ons mogelijk maken te overleven in de omgeving die Hij voor ons schiep. Het is onvermijdelijk dat aan sommige – of in sommige gevallen aan de meeste – overlevingsbehoeften niet naar tevredenheid tegemoet gekomen is door onze ouders of verzorgers en die overeenstemmen met de perceptie van de gebeurtenissen door het kind zelf. Dit gevoel, deze perceptie waaraan niet tegemoet gekomen is, wordt onze kwetsuur en verandert in een 'demonische' kracht, die ons gedrag en ons leven onbewust beïnvloedt. We spreken niet meer over 'oorlog met de demonen', maar het is toch ook voor ons belangrijk om onze 'demonen' te begrijpen

en te erkennen. Daar het een pijnlijk proces kan zijn, is het makkelijk te begrijpen waarom het werd beschouwd als een strijd.

Als baby, kleuter en jong kind konden we deze belangrijke behoeften niet zelf vervullen; we waren hiertoe van anderen afhankelijk. Het buiten onszelf zoeken naar vervulling van de behoeften, vooral die waaraan nooit tegemoetgekomen is, kan een gewoonte worden. Als volwassene zijn we volkomen in staat om op eigen kracht te overleven, mits we natuurlijk niet op één of andere manier fysiek of geestelijk beschadigd zijn. Toch, zoeken we nog steeds naar vervulling van deze behoeften buiten onszelf. We zijn vergeten dat het ego de drijfkracht is om te overleven; het ego is verwond, niet ons ware Zelf. Door bewust te worden van ons ware Zelf door gebed/meditatie, worden we er ons ook van bewust dat we op dat niveau geliefd zijn, veilig, gewaardeerd, heel en niet gewond. Dit besef geneest op zijn beurt het gewonde ego en maakt ons heel en met de woorden van Jezus gesproken 'volkomen levend'.